

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

7. De ijs, quibus sacrificium prodest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

offerens sacrificium hoc, ratione ipsius rei oblatae, meretur gratiae augmentum, sicut ratione ipsius oblationis, seu actus.

Confert etiam satisfactorie pro poena debita peccatorum, ita ut sacrificium hoc inducat remissionem poenae.

Confert etiam per modum impetrationis, quatenus offerens tale Sacrificium, à diuina clementia obtinet ea, quae peti, licet non de iustitia. Et hoc modo maxime prodest mortuis, quantum ad solam remissionem poenae, quando quidem mereri non possunt. Viuis autem duobus primis modis confert, & etiam tertio. Sed duo priores solum viuis competunt, nisi mortui, dum vixerunt, ad missas sibi celebrandas pecunias erogarunt. Tunc enim per modum satisfactionis, & iustitiae conferunt. Hoc enim est discrimen inter illos modos, quod duo priores, in quadam iustitia fundantur. Vltimus vero in diuina tantum misericordia, quamuis haec numquam desit. Assimilatur autem proportionaliter celebrans Christo domino, se per mortem offerenti; Christus enim dominus, se Patri hostiam pro peccato offerens, à Patre meruit de condigno gratiam, licet non sibi, sed nobis meruit remissionem poenarum nostrarum, & impetrauit quod petiit: sic offerens in missa meretur gratiae augmentum, quia debet esse in gratia offerens, meretur etiam remissionem poenae, & impetrat, sed non infinite, ut Christus, sed finite, ut dictum est.

De his, quibus sacrificium prodest.

CAPVT VII.

Ostenso valore huius sacrificij, superest examinare quibus prodest, & qui consequantur hunc valorem. Et ut generaliter dicam, prodest offerentibus, & his, pro quibus offertur, quamuis non vniuniformiter.

In cuius gratiam scito, multos esse offerentes, & multos, pro quibus offertur.

Offerentes enim sunt in triplici differentia, quidam immediati, & proximi & huiusmodi sunt soli Sacerdotes celebrantes: quidam mediati, & remoti, & huiusmodi est totus populus Christianus: omnes enim vnum corpus faciunt mysticum & mediatè celebrant per Sacerdotem, qui nomine totius po-

puli Christiani celebrat: quidam medio modo se habent: aliquo actu conueniunt erga celebrationem: & hi sunt magis, vel minus propinqui, vel circumstantes, qui intersunt sacra, & offerunt cum Sacerdote. Post hos propinquior est choro, & qui inferuit: post hos diaconus, & subdiaconus: postque hi, qui Sacerdotem alit, & sustentat: propinquissimus est, qui peculiarem dat ecclesiam, vt Missa celebretur. Omnes isti sunt offerentes, & omnes hi, si in gratia sunt, merentur vnicuique in suo gradu, secundum quod magis, vel minus propinquus est. Dico, si in gratia sit: nam in peccato existentes, nihil sibi merentur, nisi forsan de congruo. Non autem his omnibus idem est meritum: nam qui in gradu sunt tantum, nec aliquem actum circa illam celebrationem exercet, sed solum habitualiter celebrant, consequuntur de condigno remissionem aliquam poenae debitae pro peccatis, & his prodest ad satisfactionem quodcumque sacrum celebratum. In gratia augmentum non confert: nam gratia non confertur sine actu nostro dispositiuo: Cum igitur illi non operentur, non merentur gratiae augmentum. Qui vero actu aliquo concurrunt, non solum remissionem poenae, sed gratiae augmentum de condigno consequuntur, quamuis magis, vel minus, potius propinquiores sunt, vt diximus, & hoc vltra illam gratiam, quam quisque suo actu proprio meretur: quo ad offerendum concurrunt. Vbi aduertendum est, quantum perdant, qui missam non audiunt, & qui in peccato sunt mortali: hi enim maxima poenarum remissione se priuant. Aliqui volunt, quod etiam offerentibus remotis aliquis gradus gratiae augmentum detur ex opere operato, & id probabile est. Aduerte tamen, quod quantumcumque numerus offerentium multiplicetur, non ob id quisque minus meretur in suo gradu: quia tale sacrificium habet se ad singulos, ac si à singulis per se in suo gradu offerretur: sicut plures suscipientes sacramentum non perdunt quicquam de valore, quia singuli integrè suscipiunt. Hoc igitur est ex parte offerentium.

Illi vero, pro quibus sacrificium offertur, in duplici se habent differentia: quidam, quibus ex intentione vniuersalis Ecclesiae valor applicatur, vt totus populus Christianus, & adhuc propinquius Reges, Imperatores, Pontifices, & capita Christianae Reipubl. pro his enim omnibus, ex intentione Ecclesiae, offert Sacerdos quisque: quidam autem sunt, pro quibus offert Sacerdos ex propria intentione sua, quam applicat

vni, vel multis: & hoc vel ex propria voluntate, vel quia illi aliquo actu ad id concurrunt, vel erogantes Ecclesiam, vt pro ipsis celebretur, vel erogantes, aut petentes, aut iubentes. Aliqui volunt, quod his omnibus, si in gratia sint, conferatur augmentum gratiæ de condigno. Et hoc probabile est, sed magis nobis placet, quod non, quia gratia nunquam datur, nisi operanti actualiter, vel virtualiter circa tale opus: sed pro quibus ex intentione Ecclesiæ applicatur, prodest ad meritum de congruo bonorum temporalium, & meritum de condigno remissionis poenarum, si in gratia sint, & impetrant etiam diuinas motiones, & auxilia, quibus gratiâ confert; sicut etiam offerentibus remotis. Illis vero, qui aliquo actu concurrunt, etiam ad gratiæ augmentum, si in gratia sint. Ex quo collige, quanta sit copia gratiæ in hoc mirabili sacrificio: vt cum conferat multa ex opere operato offerentibus in suo gradu, adhuc supersit magna copia, vt conferatur his, pro quibus offertur, præsertim hoc etiam, si omnibus in gratia existentibus gratia conferatur, vt dicit illa citata opinio, quam tenet doctissimus Soto lib. 4. sent. d. 13. q. 2. art. 1. & aliqua ex parte videtur conformis esse S. Thom. 3. p. q. 79. art. 7. ad 2. probabilius tamen est quod diximus.

De resolutione trium dubiorum.

CAPVT VIII.

EX his, quæ diximus, facile erit tria dubia in hac materia præcipua resolvere.

Primum est, si missa mali Sacerdotis, & existentis in mortali peccato aliquid valoris habeat. Ad quod dubium cum distinctione respondere oportet. Vt enim diximus, in Missa duo sunt, & sacrificium ipsum, & orationes, seu preces, quæ in ipsa missa funduntur. Prætermitto autem valorem ex deuotione ipsius offerentis.

Si sacrificium consideretur, quamuis Sacerdoti ipsi nihil conducat, si in cōscientia peccati mortalis sit, sed potius mors sit maior, tamen, quia valor est in ipso sacrificio ex opere operato, prodest alijs offerentibus, & alijs, pro quibus offertur. nec hi suo fructu, vt diximus, defraudantur, nec iste valor est maior in bono Sacerdote, quam in malo, sicut collatum Sacramentum.

Si vero